

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ח' אלול תשע"ט | דף היומי בבלי: כריתות יח.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תכ"ב עד סעיף ב'.

מוסר: שמירת הלשון פרק י"א 'בואו וראו' עד פרק י"א 'ומצווה זו'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

האם יש סיכוי להשבת הרכוש שהחרימו הרוסים מהס"ק מרוז'ין זי"ע? | מדוע לא רצה הגרא"מ שך זצ"ל לאכול ארוחת בוקר בשעה 8:00 | כאשר עושים חשבון נפש - זוכים לראות ישועות | 1717

על דא ועל הא

האדמו"ר מבאיאן שליט"א פנה לסטודנטים היהודיים באוניברסיטת לייפציג ושאל: "האם יש טעם להגיש תביעה משפטית להשבת הרכוש שהחרימו הרוסים מסבי הרה"ק מרוז'ין זי"ע?"

וגם: מדוע לא רצה הגרא"מ שך זצ"ל לסעוד את ארוחת הבוקר בשעה 8:00

קשה לראות את אותו גדול בוכה על צערו כ"כ הרבה, וניסה להניאו מזה.

א"ל אותו גאון: האמן לי, כי איני בוכה רק על בניך. רק כשאמרת לי שחיך אינם שווים כל זמן ששני בניך הולכים בדרכים עקלקלות, ובכית כ"כ הרבה - חשבתי לעצמי: אתה מצטער כ"כ על שני בנים, ומה תאמר השכינה הקדושה, אשר מדי יום מאבדת מיליוני ילדים ומבוגרים, וכמה רב צערה עד למאד? ונגע הדבר מאד ללבי ופרצתי בבכי.

...ושמעתי שהאדמו"ר מבאיאן שליט"א היה בלייפציג (שם טמון הבן הבכור של ראש שושלת רוז'ין), ויש שם יהודים חרדים בודדים ממש, אך יש הרבה סטודנטים יהודים. ובאו אליו כמה עשרות מהם, ושאל מה מעשיהם ומה הם לומדים, וכל אחד השיב, זה בכה וזה בכה. ואמר להם שמחפש מי שלומד משפטים. ובאו לפניו סטודנטים מאלו, ואמר להם שרוצה ליטול מהם עצה, שכידוע, סבו הרוז'ינר היה בהנהגת מלכות, והיה לו רכוש רב אשר גזלו ממנו הרוסים - האם יש טעם להגיש משפט נגדם, ואולי יעלה בידו להציל הרכוש? ונתייעצו ביניהם, ואמרו לו שלדעתם כדאי ויש סיכויים, אם כי זה לא בטוח.

סיפר הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א: סיפר לי גיסי הגרא"צ טויב שליט"א, כי פעם שם לב אצל מרן הגרא"מ שך זיע"א, שבעוד שתמיד היתה דרכו בשובו מתפילת שחרית בישיבה בערך בשעה 8:00, לסעוד את לבו במשהו, ומיד להתחיל בתלמודו ומשנתו - לפתע כל יום אמר תירוץ אחר כדי לדחות האוכל לשעה מאוחרת יותר.

וביקש לברר את הענין, ומצא שאכן יש דברים בגו, וכך אמר מרן זצוק"ל בכאב לב: "זכרתי שבשעה 8:00 מצלצלים פעמוני ביה"ס להיכנס ללימודים, ולמעלה ממיליון ילדי ישראל לומדים לכפור ח"ו באלוקי השמים, ולא ידעו כי אב אוהב להם, ואינם יודעים שמע ישראל, ובנים אבודים הם מאת השי"ת. וכמה גדול ורב צער השכינה! ואיך אפשר באותו זמן לשבת לאכול בניחותא!?"

ועוד סיפר לי ח"א, שסיפר לו אברך אחד, ששני בניו סטו מדרך הישר ונפשו היתה אבלה עליו וסחרחרה, ונכנס אל א' מגדולי ישראל זצ"ל ובכה לפניו תמרורים, ואמר לו שכל חייו אינם שווים לו מאומה כל זמן שבניו אינם הולכים בדרך הישרה. והנה פתאום לעומתו פרץ אותו גדול בבכיה גדולה! והיה לו

הארורה, אם הגויים שלא הניחו לעבוד את ד', אבל אתם יכולים להחזיר את כל הירושה, וכאן לא רק ספק אם תקבלו אותה, אלא בוודאי, וא"כ למה להפסיד...

(ארחות חיים גיליון 70)

ואז השיב כנגדם בחכמה ואמר להם: לא רק לי יש ירושה, גם לכם יש ירושה גדולה מאד שהורישו אבותיכם, והיא - "תורה ציווה לנו משה, מורשה קהילת יעקב". תורה, יראת שמים, שבת, מצוות, מדות טובות. נכון שגזלו את זה מכם, אם ההשכלה

הסיפור היומי

יום למחרת אני מקבל הודעה: "חלה טעות בסיכומי פריסת התשלומים. נתנו לך הנחה גדולה, שאותה מקבל רק מי שמשלם מראש". כעסתי מאוד. הרי סיכמנו! אבל לא היתה ברירה...

"אבל תוך זמן קצר נוכחתי לראות שוב: כל מה שה' עושה הכל לטובה!"

משרד השיכון. ידעתי שיש סיכון, כי אולי משרד השיכון לא יסכים לשלם הכסף, ואולי לא אצליח לעמוד בתשלומים, אבל לא היתה בידי ברירה כי לארבעת אלפי השקלים הייתי זקוק דחוף בשביל החיים הפשוטים.

ישבתי אפוא עם הממונים, סיכמנו על פריסת תשלומים נוחה ומסודרת, חתמתי על המסמכים הרלוונטיים וקבענו תאריך לניתוח בעז"ה בשעה טובה.

אלא שיום למחרת אני מקבל הודעה: חלה טעות בסיכומי פריסת התשלומים, היות שנתנו לך הנחה גדולה, ואת ההנחה הזו מקבל רק מי שמשלם במזומן מראש. כעסתי מאוד. הרי סיכמנו! אבל לא היתה ברירה, נאלצתי להעביר להם את ה-4000 שקלים בחירוק שיניים, בתקווה שה' הטוב יעזרנו להוסיף את הדרוש.

הטלפון מצלצל, על הקו שוב נציג משרד השיכון. מסמכי בנק עובר ושב אחרונים בבקשה, זמזם בקול מונוטוני. הבאתי לו תוך כמה שעות, והאיש משוחח עימי, ומה הוא אומר אם לא כך: "כמעט היית זכאי, כמה חבל. יש לך פה הכנסה נוספת של 4000 ש"ש שגרמה לך לא להיכנס לקרטריונים".

מיד הזדקקתי: זה לניתוח לייזר! זה ישר מאבא במיוחד לניתוח!

"לזה צריך הוכחה", הוא המהם, ועיין קלות בדפים שלפניו, ואז קרא: "נכון, צודק, אך רואים כאן העברה למרפאת הלייזר מיד אחרי. צודק, אתה זכאי לשכר דירה ממשרד השיכון. מזל וברכה, ובהצלחה".

ראיתי שמה שהכעיס אותי בתחילה שהכריחו אותי לשלם הכל, זה מה שהושיע אותי. שכן אם הייתי משלם בתשלומים, הייתי מפסיד. כל מה שעושה ה' הכל לטובה...

(משנתה של תורה שופטים תשע"ה)

מפעם לפעם קורות חיי מאלפים אותי בסיפורים כאלו שמוכיחים לי שוב ושוב כי ה' אוהב אותנו ולא יעזבנו, וכל הפוקד אותנו אינו אלא לטוב מוחלט, ובאמת גם מה שנראה בעינינו כרע אינו אלא כטוב, שיתכן שיתברר בעינינו בעתיד הקרוב או הרחוק כמה היה בו טוב, וכנאמר משפטי ה' אמת צדקו יחדיו, שאחרי שרואים הכל יחד מבינים הכל.

הסיפור הבא שאני שולח לכם ומבקש שתפרסמוהו, רואים בו את הדבר הזה בחוש.

תקופה בלתי נעימה היתה זו, כשמפעם לפעם חשתי מיחושים מפריעים מאוד בעיני, ומשדרשתי בעצת שלוחי ה' לרפאות המסקנא היתה כי אין מנוס: ניתוח לייזר, זה הפתרון.

ניתוח לייזר? מאין יבוא עזרי? כיצד אשלם? בקושי אני מצליח לצלוח את היום יום כדי מחייתי, אין לי אפשרויות למותרות כמו ניתוח לייזר.

באותה תקופה הייתי מועמד לתשלומי שכר דירה ממשרד השיכון, והנושא היה בבדיקה. קיוויתי שאצליח לעבור את הקרטריונים. לא שאז אוכל לממן לעצמי ניתוח לייזר, אבל בתוספת של 1000-1500 ש"ש ממשרד השיכון, לכה"פ היום יום לא יהיה דחוק כל כך.

נחזור לניתוח. מה עושים? הקב"ה עזר: חמי שיחי' ראה בצערי והודיע לי: אני מעביר לחשבונך סך 4000 ש"ש כדי שתהיה לך התחלה של מימון עבור הניתוח, את היתר תנסה לשלם איכשהו, ובלבד שלא תזניח את עצמך ותוכל ללמוד מתוך בריאות ושלוה.

4000 השקלים שנחו בחשבוני העלו רעיון טוב במוחי: את ארבעת אלפים השקלים אקח כדי לממן לי את היום יום בתקופה הקרובה, ומהמרפאה שמבצעת את ניתוחי הלייזר אבקש פריסת תשלומים רחבה, ואקוה בעז"ה בכל זאת לשלם עם הכסף של

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

האברך החל לפקוד, מחד, את קבריהם של גדולי הדורות, ומאידך נקש על דלתות-בתיים של גדולי ישראל החיים עמנו, כדי שיעניקו לו את ברכתם. אחד מגדולי הצדיקים הפתיע אותו באומרו: "אני אמסור לך מכתב, ותניח אותו על קבר הרשב"י..."

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על הזדמנות מיוחדת לתפילה

למען יאריכו ימיה (דברים כה, טו)

הצדיק אמר לבעל שיניח את המכתב של אשתו בציון הרשב"י
אין אנו מתעלמים, ולו לרגע, מהקושי הטמון במידת הסבלנות. כמה קשה לאדם לוותר לרעהו! כמה קשה לו לוותר אפילו על דבר קטן, ואפילו על מילה לא-נכונה שיצאה מפי חברו, ופגעה בו! הדרך היחידה להתמודד עם הקושי הזה, הוא לידע להודיע ולהיודע על הרווח הגדול העשוי להכנס לחשבוננו אם נלמד לוותר.

הסיפור דלהלן הושמע באוזנינו ממקור ראשון, ונוכל ללמוד מכאן על עוצמתו וגודל-חשיבותו של הוויתור. המעשה היה באברך ת"ח שלקה ל"ע במחלה, ובעקבות זה החל לפקוד, מחד, את קבריהם של גדולי הדורות, ומאידך נקש על דלתות-בתיים של גדולי ישראל החיים עמנו, כדי שיעניקו לו את ברכתם ויתנו לו עצה וסגולה כיצד יוכל להירפא.

פְּקַח עֵינָיו בַּתְּמִיּהָ

יום אחד החליט הת"ח לנסוע למירון ולהפיל שם תחילה ובקשה על קברו של רשב"י. לפני כן הוא נכנס אל אחד מגדולי הצדיקים שבדור, וסיפר לו על נסיעתו המתוכננת. הצדיק בירך אותו מעומק הלב, וכששמע שהוא מתעתד לעלות מירונה, הפתיע אותו באומרו: "אני אמסור לך מכתב, ותניח אותו על קבר הרשב"י..."

פקח הת"ח את זוג עיניו בתמיהה-רבתי, ולא ידע במה ובמי מדובר, ועל איזה מכתב מדבר הצדיק שליט"א. "אני אספר לך במה מדובר, וצריך אתה לדעת שיש לך בבית אשה צדקת יוצאת מגדר הרגיל", אמר הצדיק המפורסם. הסיפור שהתגלה עתה, ושהתרחש עוד לפני חתונתם של בני-הזוג, הפתיע את הבעל-הת"ח.

'שלא תהיה אלמנה'

"זמן מה לפני החתונה שלכם", סיפר הצדיק, "פגע מאן-דהו באשתך-לעתידי, בצורה חמורה מאוד. משעמד הפוגע על גודל טעותו, וידע את החטא שעשה, בא לבקש מחילה, סליחה וכפרה, אבל אשתך מיאנה לשמוע, ולא רצתה לסלוח. הפוגע עלה לביתו

שח הגר"י זילברשטיין שליט"א: אשה אחת הציגה בפניי חולצה חדשה שרכשה לא מזמן, ובצווארונה היה חור שחור גדול. היא סיפרה שכנראה אחד השכנים מהקומה העליונה השליך סיגריה, וזו נפלה היישר על הבגד ועשתה בו חור שכזה עד שהבגד יצא מכלל שימוש. האשה היתה במצב של כעס וחרון אף. אחרי הכל, לא בכל יום קורה כדבר הזה, שחולצה חדשה ומצוחצחת הולכת לאיבוד, ועוד בגלל חוסר זהירות משווע של שכן שלא השגיח במעשיו..."

היא שאלה אותי מה לעשות, והשבתי לה, שאם יש לה צרה בתוך ביתה, זה הזמן הטוב ביותר לכלוא את הכעס ולא להוציאו החוצה, וכשם שהיא מתגברת עתה נגד הטבע שלה ואינה כועסת, כך תעמוד לה זכות זו נגד היסורים והצרות.

המקור להנהגה זו הוא מבעל ה"אור החיים" על הפסוק (דברים, פרק ג' פסוק כ"ג) 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא'. האור החיים מסביר בכמה אופנים את המילים 'בעת ההיא', ואחד הפירושים הוא שמדובר בעת רצון, כגון זו כאשר אדם מתגבר על טבעיו ורצונותיו, ואז הוא בא אל הקב"ה בבקשת-חינוכים.

יש מקרים שילדים לא מחונכים שורטים מכוניות חדשות וגורמים בכך נזק עצום לבעליהם, ויותר מהנזק הכספי יש בכך עוגמת נפש רבה על רכב חדש שנשרט, ונראה כמשומש. ההצעה שצריך להציע לאותם אנשים שנפגעו היא שיתגברו על עצמם, ולא יצאו בצעקות רמות נגד מי שעשה את המעשה, ויבקשו מהקב"ה שבזכות ההתגברות הזו, יגאלם מצרותיהם ויסוריהם. כל זה כמובן אינו פוטר במאומה את הילדים הללו ואת הוריהם, הצריכים לשאת בנזק שנגרם, ולחנך את צאצאיהם לא לפגוע ברכוש השכנים.

בעל ה'שומר אמונים' זצ"ל היה אומר, שמי שרוצה שתפילתו תתקבל, ידע שהעת-רצון הטובה ביותר היא בעת עשיית מצוה, ובמיוחד אם אדם שומר את עיניו בלכתו ברחוב, וכשנתקל בנסיון הוא מתפלל שה' ימלא משאלותיו לטובה. תפילה זו תתקבל בשמים, אומר ה'שומר אמונים'.

חבל לבזבז רגעים והזדמנויות שכאלו. מי שחברו מרגיז אותו, ויש כאלו היודעים לעשות זאת היטב..., ידע לו ששעה זו היא עת-רצון מיוחדת וכדאי לו לנצלה לתפילה.

ושאל מה עליו לעשות כדי לפייס את האשה?

"משראיתי את שברון-ליבו של הפוגע, שלחתי שליח אל הנפגעת וביקשתי ממנה שתסלח על החטא שעשו כלפיה, אבל, גם לאחר שהגיעה אליה הבקשה, סירבה האשה לסלוח. רק לאחר מסע מפרך של שכנועים והפצרות של גורמים שונים, התרצתה האשה, וסלחה בלב שלם. כששמעתי על סליחתה, ביקשתי ממנה להעלות את הסליחה על הכתב, פעמיים; עותק אחד תשאיר אצלה, ואת העותק השני תעביר אליי".

עכשיו פנה הצדיק אל הת"ח ואמר לו: "כשאתה נוסע לצינונו של רשב" במירון, קח ממני את מכתב-הסליחה שכתבה אשתך, ולפני שאתה מתחיל להתפלל - הנח אותו על קבר הרשב"י, ותגיד שבזכות זה שוויתרה וסלחה למי שפגע בה, אתה מבקש שימליץ

טוב על אשתך שלא תהיה אלמנה".

עשה האברך כפי שהצטווה ונטל עימו את המכתב, ובהגיעו לצינונו במירון שפך דמעות כמים לפני השי"ת שיושיע את אשתו שלא תהיה אלמנה, ובזכותה יושע גם הוא ויירפא ממחלתו. ומה היה בסוף? - לאחר ששב מהתפילה הנרגשת, עשה שוב צילום, והגידול נעלם כלא-היה.

כשנידָרְש גם אנחנו, ביום מן הימים, לוותר לרעינו ולחברינו, ובמיוחד - כאשר מדובר בבני-זוג, הצריכים לוותר ולמחול ולהתנהג בסבלנות אחד לשני, כדאי שנִזְכֵּר בסיפור הזה. (מתוך 'שמחה בבית' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

יהלומים מגדולי ישראל

אמרתי לבחור: בוא אתי לשבועיים, ותראה שבעז"ה תצא מכאן בריא ברוחך ותרגיש טוב כל החיים. אבל הבחור השיב: "אני לא רוצה לעזוב את המקום הזה"...

הבוץ הטובעני של הרחמים העצמיים - מעשה עם מסר נוקב שסיפר הגה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל

אתה רואה שאתה בחוץ ובריא, למה אתה צריך לבלות את החיים שלך במקום השחור הזה? ואז הסביר הבחור: אתה הרי רוצה לקחת לי את העצבות שאני נמצא בה, ובזכותה אני יושב כל היום בחיבוק ידיים. אתה רוצה לקחת ממני את הסיפוק שיש לי מהעצלות, לשבת על הספה כל היום. אתה רוצה לקחת ממני את הסיפוק שאני המסכן וכולם מרחמים עלי. את כל זה אתה רוצה לקחת ממני! כדאי לי כל היסורים שיש לי, העיקר להישאר כאן. סיים רבי אשר ואמר: "הבחור הזה אמר את האמת, אבל אנחנו מתביישים להגיד זאת ברבים"...

סיפר הגה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל: פעם אחת עסקתי עם בחור שנשבר ברוחו ל"ע והוצרך להיכנס למוסד מיוחד. דיברתי אתו רבות, עד שהבאתי אותו למצב של צלילות הדעת, ואז היה שפוי בדעתו. ואז אמרתי לו: אתה רואה שיש לך צלילות הדעת, ואתה נורמלי, וחי, ולא לחוץ לך כלום. עוד לא היה לך כזה 'געשמאק' בחיים... אם כן, בוא אתי לשבועיים ימים, ותראה שאתה יוצא מכאן בריא ושלם, וכמו שעכשיו אתה מרגיש טוב, כך תרגיש כל החיים, ותתחתן ויהיה לך טוב. אבל אז אמר הבחור: אני לא רוצה לעזוב את המקום הזה. שאלתי אותו - סיפר ר' אשר - מדוע? האם אתה טיפש? הרי

סגולות וישועות

עוד באותו יום התקשר אליי עורך הדין ואמר לו: "מצאנו מגרש נוסף של אביך, והאחים אמרו שסוף סוף גם אתה אח, ואת המגרש הזה יש לתת לך. בוא מחר למשרדי ואעביר את המגרש על שמך"

כאשר עושים חשבון נפש - זוכים לראות ישועות

שמדי פעם היה צורך להגיע עמו בדחיפות לבית החולים. יום אחד כשהגיע עם בנו למיון, בעת שישב שם והמתין עלה בדעתו לעשות

שח כ"ק האדמו"ר מפוריסוב שליט"א: סיפר לי יהודי חשוב, שפעם התעוררה אצל אחד מילדיו בעיה רפואית, שגרמה לכך

סוּף סוּף גם אתה אתה, ואת המגרש הזה יש לתת לך. בוא אליי
מחר למשרדי ואעביר את המגרש על שמך. היה זה ממש באותו יום
שהלה עשה חשבון נפש.

מעשה נוסף אירע באברך אשר היה לו ילד קטן כבן כמה
חדשים, ויום אחד נפל עליו המזנון שבארון אשר לא היה בנוי בצורה
טובה, ומעוצמת המכה איבד הפעוט את הכרתו. כשערכו צילומים
גילו הרופאים שבר בעצמות הגולגולת, והרופא קבע שתהליך
הריפוי והאיחוי ימשך לכל הפחות שנה. החלה 'גלות'... ביום
ישבה האשה ליד הפעוט בבית החולים ובלילות ישב הבעל ליד בנו
לשמור עליו.

פגש שם האברך בחבר שלו וסיפר לו את צרתו שעולמו נחרב
עליו והוא צריך לשבת ימים ולילות בבית החולים ופוסט מעבודתו.
אמר לו החבר: שמעתי בשיעור שצריך לעשות חשבון נפש, כדאי גם
לך לעשות כך. שמע האברך את הדבר, ישב עם אשתו וערכו חשבון
נפש, קיבלו על עצמם את מה שהיו צריכים לתקן. והנה בשעת
ביקור הרופאים שהיה לאחר מכן, כשעבר מנהל המחלקה ובדק
את מצבו של הפעוט, אמר להורים: "רואה אני שינוי גדול לטובה
במצבו של בנכם. נראה לי שבתוך כמה ימים תוכלו לקחת אותו
בריא ושלם הביתה. אינני מבין מה גרם לשינוי הזה במצבו". ואכן
כך הוה, כעבור כמה ימים שוחרר הילד לביתו.

זה הסוד, כשעושים קשר טוב עם הקב"ה זוכים לראות ישועות...

(ע"פ ספר המלוכה והמשלה, שיחות כ"ק אדמו"ר מפוריסוב שליט"א על אלול ועשי"ת)

לעצמו חשבון הנפש על מה ולמה שלח אותו הקב"ה לבית החולים
עם הילד, שמא עליו לתקן משהו.

בעודו יושב כך וחושב, עבר שם פרופסור אחד אשר כמה שנים
לפני כן טיפל באמו והכירו. פנה אליו הפרופסור ושאל אותו: מה
מעשיך כאן? סיפר לו האברך את דבר המחלה שפגעה בבנו. אמר
לו הפרופסור: חדרי נמצא בקומה העליונה, בוא עמו לחדרי ואבדוק
אותו. מיהר האברך ועלה עם בנו לחדרו של הרופא, הלה בדק את
הילד ורשם עבורו תרופה באמרו: הכל יהיה בסדר כעת, יכול אתה
ללכת. נתן האברך את התרופה לבנו, והילד נרפא והכל נעלם כלא
היה.

את המעשה הזה סיפרתי בשיחת ליל ששי לפני כמה שנים.
שמע את הדבר יהודי אחד אשר הגיע לשמוע את השיעור, ולאחר
מכן סיפר לי, כי הגיע אליו חברו והתלונן לפניו על מר גורלו שהינו
בעל חוב גדול, וכעת אביו נפטר והשאיר אחריו רכוש, וחשב שהנה
באה לו הישועה שיזכה לקבל חלק מהירושה ויוכל לשלם בה את
חובותיו, אך מה עשו אחיו - נטלו לעצמם את כל הירושה ונישלוהו,
לא הותירו לו מאומה מרכוש האבא. הצטער האיש צער רב על
המנהג שנהגו בו אחיו.

סיפר לו ידידו אשר שמע את השיעור: שמע נא, בשיעור שמעתי
שכאשר עושה אדם את חשבון הנפש הריהו זוכה לראות ישועות.
קיבל החבר את הדברים, עשה חשבון הנפש, תיקן את אשר היה
עליו לתקן, וראה זה פלא - עוד באותו יום התקשר אליו עורך הדין
של האחים ואמר לו: מצאנו מגרש נוסף של אביך, והאחים אמרו

הלוח היומי

ה' באלול | רבי אברהם שמשון ב"ר יעקב יוסף הכהן זצ"ל, מראשקוב

בשנת ג' אלפים תתכ"ח, חודש לאחר חורבן ביהמ"ק השני בידי טיטוס הרשע, ביום ח' אלול נחרבה גם 'העיר העליונה' של ירושלים
בידי הרומאים. "ואהליבה תזעק נשרפו ארמוני ותאמר ציון עזבני ה'".

בשנת ק"ט, במהלך הפרעות של עלילת 'המגיפה השחורה', נרצחו כ-6000 יהודי קהילת מגנצא הי"ד, ולזכר זאת נקבע בעיר יום זה
לתענית ציבור ואמירת אב הרחמים.

בשנת ת"ר, אירע נס ההצלה של יהודי דמשק מעלילת הדם, ולזכר כך חוגגים את יום זה בני הקהילה ולא אומרים תחנון.

יארצייט:

תקנ"ט: רבי אברהם שמשון ב"ר יעקב יוסף הכהן זצ"ל, מראשקוב.

תרצ"ו: רבי אלטר אליקים שרגא ב"ר חיים שמעון שפירא זצ"ל, אב"ד ויקנא וצ'רנוביץ', בעל שם משמעון, אהלי צדיקים ועוד.

תשס"ט: רבי מנחם שלמה ב"ר זאב וולף זילברשטיין זצ"ל, רב חסידי גור ב"ב, בעל זהב שבא.

מדוע השוכח יעלה ויבוא בערבית של ראש חודש אינו צריך להתפלל שנית?

לחזור ולהתפלל; אך באופן זה, אם הספק נפל בדעתו זמן רב לאחר התפילה, אינו צריך לחזור ולהתפלל.

אולם, מי שלא אמר 'יעלה ויבוא' בתפילת ערבית - אם נזכר לאחר שאמר את שם ה' של סיום ברכת 'רצה', אפילו אם לא סיים את הברכה - אינו חוזר לומר יעלה ויבוא; וכל שכן שאם סיים את תפילתו, שאסור לו לחזור ולהתפלל. וטעם הדבר, מפני שבזמן שבו היו בית דין מקדשים את החודש על פי ראיית הלבנה, לא היו מקדשים אותו בלילה, כי אם ביום; ואף בזמן הזה, שאין קידוש החודש על ידי בית דין - כביכול עדיין לא חלה קדושת ראש חודש עד הבוקר.

[שו"ע תכב, א, ומשנ"ב ה, ג ר"י; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

בתפילות ערבית, שחרית ומנחה, בראש חודש, מוסיפים בברכת 'רצה' - 'יעלה ויבוא'. ויש שנהגו לומר בקול רם את המילים 'יעלה ויבוא' בתפילת הלחש, כדי להזכיר לציבור לאומרו; ויש שהורה להימנע מכך, משום שאין זה הנהגה הולמת בתפילה, ויש שהורה שרק לש"ץ או לגבאי ראוי לנהוג כן.

ומי ששכח יעלה ויבוא בשחרית ובמנחה, צריך לחזור ולהתפלל. וראה להלן. ואף מי שמסופק אם אמר יעלה ויבוא - צריך לחזור ולהתפלל, כיון שיש להניח שהתפלל כהרגלו ולא אמר. ואף אם זוכר שהיה בדעתו בשעת תפילה לומר יעלה ויבוא, אלא שלאחר מכן נפל בדעתו ספק אם אכן אמר לבסוף - צריך

באיזה מקרה אומרים ברכת כהנים פעמיים בחזרת הש"ץ אחת?

משם והלאה, עד לסיום התפילה, דהיינו סיום אמירת 'יהיו לרצון' שלאחר 'אלקי נצור'; בין אם נוהג לומר 'יהיו לרצון' גם לפני אלקי נצור, ובין אם לאו. אך אם נזכר רק לאחר סיום התפילה, למרות שטרם פסע לאחוריו - עליו לחזור ולהתפלל.

ושליח ציבור ששכח יעלה ויבוא בשחרית, ונזכרו בכך לאחר ברכת כהנים, לפני סיום התפילה - אשר דינו הוא שצריך לחזור לתחילת ברכת רצה - נחלקו הפוסקים אם הכהנים צריכים לחזור ולברך ברכת כהנים; ויש שכתב שיברכו ברכת כהנים, אך לא יברכו לפני 'אשר קידשנו'.

[שו"ע תכב, א, ומשנ"ב ה, ז ר"ט, (וראה שם, ח), ושעה"צ ח; ביאורים ומוספים דרשו, 6-7]

בהמשך לאמור: מי ששכח לומר 'יעלה ויבוא', בשחרית או במנחה, ונזכר לפני שאמר את שם ה' של סיום ברכת 'רצה' - יאמר יעלה ויבוא, וימשיך באמירת 'ותחזינה' כרגיל. וכן אם נזכר לאחר שאמר את שם ה', ועדיין לא אמר 'המחזיר' - יאמר "למדני חקיק", כדי שהזכרת שם ה' לא תהיה לבטלה, (אלא כחלק מאמירת הפסוק שבתהילים: "ברוך אתה ה' למדני חוקיך"), ויאמר יעלה ויבוא, וימשיך כרגיל. אך אם נזכר לאחר שכבר אמר "המחזיר", לפני שהתחיל את ברכת 'מודים' - יאמר יעלה ויבוא בין "לציון" ל"מודים".

ואם נזכר רק לאחר שהתחיל ברכת מודים, ולו באמירת המילה "מודים" - יחזור לתחילת ברכת רצה. וכך הדין אם נזכר בכך

***4992 או 077-2222-666**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מי ששכח יעלה ויבוא בשחרית וחוזר ומתפלל - האם צריך להניח תפילין שנית?

(”ראשי חֲדָשִׁים לַעֲמֹךָ נִתְּנָה”), נזכר שלא אמר יעלה ויבוא בשחרית - ימשיך תפילה זו כתפילה של שחרית, ואחר כך יתפלל מוסף. ושליח ציבור ששכח לומר יעלה ויבוא בתפילת הלחש באופן שצריך לחזור לתחילת התפילה, לא יחזור ויתפלל בלחש, כדי שלא להטריח את הציבור להמתין עד לסיום תפילתו, אלא יסמוך על חזרת הש”ץ.

ואם שכח בחזרת הש”ץ של שחרית לומר יעלה ויבוא, לא יאמר שנית את חזרת הש”ץ, כדי שלא להטריח את הציבור, ויסמוך על כך שיתפלל מוסף, שבה נזכרת קדושת היום; אך במנחה, יאמר שנית את חזרת הש”ץ.

[שו”ע תכב, א, ומשנ”ב ד ריא; ביאורים ומוספים דרשו, 10]

כאמור, מי ששכח יעלה ויבוא בשחרית ובמנחה, צריך לחזור ולהתפלל. אולם, לגבי שחרית - יש אומרים שאם לא נזכר בכך עד שהתפלל מוסף, יצא ידי חובת שחרית בדיעבד בזה שהזכיר את קדושת היום בתפילת מוסף; ואין הלכה כמותם, אך יש אומרים שבימות החול, בהם ניתן (בתנאים מסוימים) להתפלל תפילת נדבה, יש להתנות שאם אינו מחויב לחזור ולהתפלל, תהיה תפילה זו לנדבה.

ובמקרה שנזכר ששכח יעלה ויבוא בשחרית רק לאחר שחלץ את תפיליו - נחלקו הפוסקים אם צריך להניח תפילין לפני שחזור להתפלל; ויש שכתב שרצוי להניחן.

ומי שהתחיל להתפלל מוסף, ובטרם פתח בברכה האמצעית

* בראש חודש, חול המועד, חנוכה ופורים, אסור להספיד את המת. ומנהג בני אשכנז שלא להספיד בכל יום שאין אומרים בו תחנון. ואמירת נוסח 'צידוק הדין' בשעת הלוויית המת - לדעת השולחן ערוך מותרת אף בראש חודש וכיוצא בו. ומנהג בני אשכנז שלא לאומרו בכל יום שאין מספידים בו, למעט על 'אדם גדול', שנהגו לאומרו ביום שאין אומרים בו תחנון, (אך לא בראש חודש וכיוצא בו).

* מותר ללכת בראש חודש לבית הקברות לתפילה, כגון לאמירת תהילים ב'יארצייט', או לרפואת חולה; ויש שהורו להימנע מכך.

אתמול
למדנו

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

ב'ביטול רשות' - שני אנשים או יותר אינם נחשבים כאורחים לגבי 'מארח' אחד!

העירוב - יכולים הם לבטל את רשותם לגבי שאר דיירי החצר; ברם, באופן זה אין מבטלי הרשות נחשבים כאורחים בחצר, כיון שהם רבים; ולכן, להם עצמם אסור לטלטל בחצר ובבתים על סמך העירוב. וראה תקציר לאתמול בנוגע לתוכן הביטול - אימתי מועיל הביטול לחצר בלבד, ואימתי מועיל גם לביתו של המבטל.

[שו”ע שפ, ד, משנ”ב יז רכ, ושעה”צ טז]

אם אחד מדיירי החצר לא נתן פת עבור 'עירוב החצרות', בטל כל העירוב, אך הוא יכול, לחילופין, 'לבטל את רשותו' לגבי דיירי החצר האחרים, ובכך הוא מסלק את עצמו מרשותו, והיא נכנסת לחזקת שאר דיירי החצר. ואף הוא עצמו ראוי לטלטל חפצים על סמך ביטול הרשות והעירוב, משום שעל ידי ביטול הרשות הוא נחשב כאורח בעלמא. וכמו כן, אם שניים מדיירי החצר או יותר לא השתתפו בפת

"מרגלא בפומייהו דאינשי שאם אחד הלשין על חברו, מותר הוא גם כן אחר כך להלשינו... ובאמת הוא טעות גמור"

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

הניכרים", אין זה אלא היתר לשמוע ולהאמין בלבד, אבל לא לעשות שום פעולה כתוצאה מכך. כי על מנת להוציא ממון לא מועיל כלל ההיתר של 'דברים ניכרים'. וכפי שבדיני נפשות אומרת הגמרא בסנהדרין שאפילו ראו אדם שרץ אחר חברו לחורבה, ורצו אחריה ומצאוהו עומד על גבי חברו ההרוג עם סכין בידו ודם מטפטף ממנה, אי אפשר להורגו על סמך זה כי 'על פי שניים עדים יקום דבר' - כן הוא גם לגבי דיני ממונות!

הדוגמה שמביא לכך החפץ חיים היא - "אם אחד יש לו הזק בעסקו מצד מלשינות וכדומה, ויש לו על ישראל 'דברים הניכרים' שהוא עשה לו את הדבר הזה, על זה הסמך הוא הולך אחר כך ומלשין אותו גם כן, כי מרגלא בפומייהו דאינשי שאם אחד הלשין על חברו, מותר הוא גם כן אחר כך להלשינו... ובאמת הוא טעות גמור..." ומבאר שמלבד שאסור לעשות שום פעולה לשם נקמה גרידא, אלא רק כדי להציל את ממונו, ורק כשאי אפשר להציל באופן אחר - גם אי אפשר כלל לסמוך בדיני ממונות על 'דברים ניכרים' אלא צריכים עדות של שני עדים בבית דין.

אתמול עסקנו בהיתר לקבל רכילות מאדם שנאמן על השומע כשני עדים, וראינו כי מלבד התנאים הרבים הנדרשים להיתר זה - כיום הוא כבר אינו שייך כלל. בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי, מביא ה'חפץ חיים' אופן נוסף שבו מותר לקבל ולהאמין לרכילות - כאשר השומע רואה על אותו אדם "דברים ניכרים" המוכיחים כי מה שסופר עליו הוא אמת.

אולם, גם כאן ישנם שורה ארוכה של תנאים להיתר: א) שלא יהיה שום צד זכות בדבר; ב) שתהיה זו הוכחה ממשית, ולא "דבר הניכר קצת". ג) שתהיה תועלת להבא עבור השומע בקבלת הדברים. ד) שיראה את "הדברים הניכרים" בעצמו, ולא ישמע אותם מפי אחרים. ה) מותר לו רק להאמין בלבד, אבל לא לספר לאחרים.

וכאן מעורר ה'חפץ חיים' על דבר "שנכשלין בו בעוונותינו הרבים", כאשר אנשים שיש להם סמך כלשהו או סברא שפלוני הזיק אותם וכדו' - עושים לעצמם דין לבד. וזוהי טעות גמורה, הוא כותב, משום שגם בהתמלא כל התנאים הדרושים ל"דברים

מרון הגרי"ש אלישיב זצ"ל אמר: "צריך לחזור בתשובה בגלל אהבת ה' ולא בגלל מרה שחורה, גם תשובה צריכה להיעשות מתוך שמחה - 'עבדו את ה' בשמחה'."

(גדולה שימושה עמ' תקסו)

נשתדל בימי התשובה לא להכנס לעצבות, ורק בזמן הוידוי והחרטה נצטער על המעשים המקולקלים ואחר כך נשמח על הזכות להתקרב להשי"ת.